

'ZIEN EN ZIEN' EN THE MONKEY TRIAL VAN TG STAN

Look back in wonder...

Het is nog even wennen aan de gedachte, maar tg STAN wordt wel degelijk vijftien dit jaar. De eerste jaren waren redelijk rechtlijnig. Maar de jongste tijd schiet het parcours vele kanten uit, worden lijnen aangezet en dan weer stopgezet, om ze na verloop van tijd toch weer verder door te trekken. Daar is 'zien en zien' een mooi voorbeeld van. Tijdens de voorstelling klonken enkele clausen bekend in de oren, en zie, na verificatie bleken ze uit *Pick-up* te komen. Oftewel, hoe een voorstelling na negen jaar een verlengstuk kan krijgen.

In al die jaren is tg STAN hoe langer hoe meer een pleisterplaats geworden. Naargelang de coalities die in het veld ontstaan, treden steeds andere formaties aan op het speelveld. Soms wordt er verzuisterd met andere gezelschappen, zoals Dito'Dito of Dood Paard, andere keren komen enkelingen de groep versterken. Of het met dat gewijzigde *in-der-Welt-Sein* van STAN te maken heeft is niet zonder meer duidelijk, maar in elk geval is de aanspraak van de groep geleidelijk aan veranderd. Het gedreven en grimmig karakter ervan heeft plaatsgemaakt voor een vriendelijker toon. De groep wil nog steeds zijn punt maken, maar dan zonder al te zwaar op de hand te zijn. Dat is duidelijk te zien aan *The Monkey Trial*.

Een territoriumkwestie

Het verst dat we in dit artikel moeten teruggaan in de tijd, is Valentijnsdag 1995. Sara De Roo (STAN) en Guy Dermul (Dito'Dito) gaan in première met een *double bill*. Eerst spelen ze *Echec* van Wanda Reisel, over twee geliefden die elkaar niet meer kunnen berei-

ken. De korte, stokkerige repliekjes jagen elkaar voort. Dan volgt *Pick-up*, van Gerardjan Rijnders, over twee (buitenechtelijke) minnaars die overwegen elkaar niet meer te zien. Het is op tussen hen. Eveneens geschreven in ultrakorte zinnetjes, zij het dit keer vol misverstanden en verkeerd begrepen referenten. Probeer zo maar eens een conversatie tot stand te brengen. Het onbegrip hangt als een doem boven de

ander patroon opgebouwd. Een man en een vrouw (dezelfde als in *Pick-up*?) ontmoeten elkaar na lange tijd opnieuw. Ze hebben naar die hereniging uitgekeken, ze vaak in gedachten ingeoeffend. Lang zijn ze bang geweest om die fantasie te toetsen aan de harde realiteit. Stel dat het zou tegenvallen. Ze spreken in halve zinnen en onuitgesproken gedachten. Misschien hebben ze niet meer nodig, ze kennen elkaar door en door. Of misschien is het hun pudeur, die de andere niet wil kwetsen. Eerder dan onbegrip draait het hier net om verstandhouding. In 'zien en zien' jagen de verbrokkelde zinnen elkaar niet voort, maar vormen ze een afgebakende tekstsequentie. Het zijn the-

was dat de saxofonist Eric Morel. Zijn instrument leent zich tot een zinnelijke expressie, met zijn hese geluid, de luchtcirculatie door de buizen en het geklep van de ventielen. Aanvankelijk mikt Morel zijn interventie tussen de monolooggedeelten van de acteurs. Hij is de brug die de overgang van de één naar de ander mogelijk maakt. Later speelt hij ook tijdens de inleidende en uitlopende rafels van de tekstsequenties. Dan komt hij mee op het terrein van de zeggings van persoon tot persoon.

'Op elkaars terrein komen' is overigens waar het om draait in deze gesemantiseerde ruimte. De eerste innerlijke monoloog is van Sara De Roo, links vooraan opge-

'zien en zien' TG STAN & DITO'DITO foto Herman Sorgeloos

ontmoeting. 'Ons gesprek is een soort ketting van moleculen', legt Rijnders zijn personages in de mond, daarmee treffend inschatkend hoe zijn schrijftuur vormelijk is opgebouwd. De replieken herhalen elkaar gedeeltelijk en haken met die verwante brokjes in elkaar. Het is een beetje als domino spelen.

'Zien en zien', eveneens van de hand van Rijnders, is volgens een

ma's die nu door de ene, dan door de andere acteur worden gezegd en later worden hernomen. Wat dat betreft is deze schrijftuur gecomponeerd met de rigueur van een fuga. De suggestie die van de tekst uitgaat, wordt muzikaal uitgewerkt. Van een groepje van vier musici, elk met een ander instrument, gaat er elke opvoering één mee op het podium. Die keer in Antwerpen

steld in het donker. Haar tekstaandeel wordt overgenomen door Guy Dermul, rechts op een houten vloer, met kil neon van onderuit belicht. Gaandeweg zullen ze dichterbij elkaar komen, zal de barrière van de vloer geslecht worden en zal De Roo onder een batterij warme, gloedvolle spots komen te staan. Als ze zo vlakbij elkaar zijn, wordt hun relatie opnieuw een mijneveld.